

Komisja Krajowa80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. 58/ 308-4480, fax /58 308-4219
sekprez@solidarnosc.org.plL.dz. **PBE/98097/771/2022**

Gdańsk, dnia 20 października 2022 roku

Szanowna Pani**Marlena Małąg****Minister Rodziny I Polityki Społecznej**

Działając z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, przedstawiam niniejszym opinię w sprawie projektu ustawy o zatrudnianiu cudzoziemców.

Na wstępie Prezydium pozytywnie ocenia inicjatywę ustawodawczą w zakresie stworzenia nowego - odrębnego aktu prawnego dotyczącego zatrudnienia cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, należy jednak pamiętać, że zmiany legislacyjne powinny eliminować nielegalne zatrudnienie oraz tak kształtować warunki pracy i płacy dla cudzoziemców podejmujących zatrudnienie na terytorium RP, aby realizowana była zasada równego traktowania pracowników niezależnie od ich pochodzenia, czy obywatelstwa. Przepisy w powyższym zakresie nie mogą naruszać Konstytucji RP ani podstawowych zasad Kodeksu pracy, powinny być to przepisy proste i zrozumiałe spełniające zasady prawidłowej legislacji. Prezydium Komisji Krajowej pozytywnie ocenia też proces cyfryzacji co dotyczyć ma zarówno zezwoleń na pracę, jak i oświadczeń na podstawie przedmiotowego projektu ustawy.

1. Prezydium Komisji Krajowej już w dotychczasowych decyzjach wskazywało, że oferowanie przez pracodawców niższego wynagrodzenia lub gorszych warunków zatrudnienia niż w przypadku rodzimej siły roboczej jest zjawiskiem niekorzystnym i prowadzi do zaniżania standardów pracy i segmentacji polskiego rynku pracy, pogarszając tym samym sytuację polskich pracowników. Powyższe znajduje potwierdzenie w stanowisku urzędów pracy. Z drugiej strony sytuacja ta powoduje dyskryminację cudzoziemców. W tym kontekście negatywnie ocenić należy rezygnację w projekcie ustawy z przeprowadzania testu rynku pracy. To, że obowiązek ten realizowany był tylko dla około 10% cudzoziemców nie stanowi w ocenie Prezydium Komisji Krajowej dostatecznego uzasadnienia. Test rynku pracy pozwala na ocenę sytuacji i takie kształtowanie zatrudnienia, które będzie zrównoważone. Jednocześnie

w tym wymiarze, wbrew uzasadnieniu zawartemu w ocenie skutków regulacji projektu, nie może ono powodować nadmiernego biurokratyzmu. W ocenie Prezydium Komisji Krajowej możliwość wydania limitów określających maksymalną liczbę wydawanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca (wprowadzona nota bene w 2018 roku) nie jest działaniem prewencyjnym, które wyprzedzi negatywne skutki zniesienia testu rynku pracy.

2. Prezydium Komisji Krajowej negatywnie ocenia sposób uregulowania wysokości opłaty za wnioski o udzielenie zezwolenia na pracę (art. 10 projektowanej ustawy). Zbędnie wysokość tej opłaty uzależniono od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. W ocenie Prezydium wystarczające będzie ustanowienie limitu kwotowego. Biorąc pod uwagę dotychczasowe wysokości opłat przewidziana w projekcie wartość jest znacznie wygórowana.
3. W art. 13 ust. 1 projektowanej ustawy przewidziano przypadki odmowy udzielenia zezwolenia na pracę. W ocenie Prezydium Komisji Krajowej przypadki te wymagają uzupełnienia w zakresie przepisów karnych dotyczących naruszania przez podmiot zatrudniający przepisów o związkach zawodowych tj. w zakresie art. 35 Ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych (Dz. U. 1991 Nr 55 poz. 234 ze zm.), ale również w przypadku wielokrotnego naruszania przepisów o zwalnianiu pracowników w trybie indywidualnym, czy też zwolnień grupowych. Wprowadzenie dodatkowych przesłanek odmowy poprawi przestrzeganie prawa pracy poprzez dodatkową motywację jaką będzie możliwość zatrudniania cudzoziemców. Z danych statystycznych wynika, że w latach ubiegłych miał miejsce systematyczny wzrost liczby przypadków nielegalnego zatrudnienia cudzoziemców. Zatem jeżeli dany pracodawca nie przestrzega przepisów szerzej rozumianego prawa pracy to istnieje poważne zagrożenie, że podobna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku cudzoziemców.
4. W art. 25 ust. 1 projektowanej ustawy Prezydium Komisji Krajowej proponuje doprecyzować, że jeżeli cudzoziemiec przestał spełniać warunki określone w art. 3, to umowa o pracę lub umowa cywilnoprawna wygasa z dniem utraty ważności zezwolenia na pracę.
5. W art. 29 ust. 1 oraz analogicznie art. 40 ust. 1 proponuje się wyraźnie wskazać w nich pkt 5, że w zezwoleniu na pracę cudzoziemca na rzecz polskiego podmiotu (tam gdzie określa się najniższe wynagrodzenie, jakie może otrzymywać cudzoziemiec na danym stanowisku), wysokość tego wynagrodzenia, nie będzie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących w tym samym wymiarze czasu pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku. Przesłanka dotycząca porównywalności

wynagrodzenia cudzoziemca jest bardzo istotna i tak jak wielokrotnie wskazywano zapobiega sytuacjom, gdy obywatele polscy są zastępowani tańszymi pracownikami z krajów trzecich. Przeprowadzanie okresowych kontroli w tym zakresie jest konieczne.

6. Oświadczenie objęte regulacją art. 45, zgodnie z którym podmiot zatrudniający zapewnia cudzoziemcowi zakwaterowanie albo że według wiedzy podmiotu zatrudniającego cudzoziemiec zapewnia sobie zakwaterowanie we własnym zakresie, należy objąć rygiem odpowiedzialności karnej. Dane zawarte w tym oświadczeniu są szczególnie istotne w kontekście nielegalnej mobilności pracowników sezonowych w ramach krajów UE. Oczywiście zmiana może stanowić istotne działanie prewencyjne.
7. W ocenie Prezydium Komisji Krajowej kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy wymagają korekty. Dolny próg kary za nielegalne zatrudnienie cudzoziemca wynosi 500 zł, co jest wartością zdecydowanie za niską. Tym bardziej, że cudzoziemiec nielegalnie wykonujący pracę w Polsce ma według założeń ponosić grzywnę w wysokości nie mniejszej niż 1000 zł. Proporcje te powinny zostać odwrócone albo co najmniej powinna zostać ustanowiona dolna granica grzywny w jednakowej wysokości dla pracodawcy oraz cudzoziemca.

Odnosząc się do tego jak faktycznie prezentuje się realizacja zasady ochrony pracy cudzoziemców w Polsce należy wrócić do danych zaprezentowanych w uzasadnieniu projektu ustawy, gdzie wskazano, że według Straży Granicznej niemal 30% kontrolowanych podmiotów zatrudniało cudzoziemców nielegalnie. W zakresie sposobu wykonywania pracy około 10% pracodawców naruszało prawo w tym zakresie. Dane te wraz ze sprawozdaniami inspekcji pracy wyraźnie wskazują na utrzymujący się trend wzrastającego łamania przepisów w zakresie pracy cudzoziemców. Dane te należy mieć na uwadze przy tworzeniu przepisów wykonawczych do przedmiotowego projektu ustawy oraz monitorowaniu potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb rodzimych pracowników.

Z poważaniem

Członek Prezydium Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”

Henryk Nakonieczny